

PREDGOVOR

Drugi međunarodni interdisciplinarni znanstveno-stručni skup: *Domovinski rat i njegovi društveno-ekonomski odrazi na razvoj hrvatskoga istoka* održan je 2. i 3. prosinca 2015. godine u Osijeku. Organizatori navedenog skupa bili su: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar – Područni centar Osijek, Odjel za kulturologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru i Ogranak Matice hrvatske u Osijeku. Skup je održan pod visokim pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske gospođe Kolinde Grabar- Kitarović.

Organizatori ovoga Skupa, kao i građani, osjetili su u svakodnevnicima nedostatak poznavanja brojnih tema iz Domovinskoga rata, naročito onih koje se odnose na hrvatski istok. Skup je sadržajno nastavak Skupa iz 2014. godine, a u njegovom je radu prošle godine sudjelovalo pedeset i tri znanstvenika i istaknuta društveno-politička djelatnika, koji dolaze iz tuzemstva i inozemstva (Republika Austrija, Republika Italija, Republika Mađarska, Republika Srbija i Republika Bosna i Hercegovina). Struktura izlagača bila je vrlo heterogena, bili su zastupljeni: istaknuti liječnici, teolozi, pravnici, povjesničari, ekonomisti, humanitarni djelatnici, sveučilišni i srednjoškolski profesori, ustavotvorci, bivši i sadašnji nositelji istaknutih funkcija u zakonodavnoj, izvršnoj i sudbenoj vlasti i dr.

Tijekom dvodnevnog izlaganja izlagači su javnosti prezentirali trideset i sedam radova iz područja: teologije, obrazovanja, kulture, antropologije, medicine, povijesti, vojne taktike i doktrine, prava, sociologije, ekonomije, politologije i humanitarnog djelovanja.

Zbornik radova s navedenog Skupa produkt je znanstvenih i stručnih izlaganja znanstvenika i stručnih djelatnika, koji su određene nepoznate ili manje poznate teme na sustavan i zanimljiv način iz novije hrvatske povijesti približili svekolikoj hrvatskoj, europskoj i svjetskoj javnosti. Znanstveno-stručni radovi nedvojbeno potvrđuju nepobitnu činjenicu da je Domovinski rat bio obrambeni i osloboditeljski, a ne građanski rat kako to tvrde određeni krugovi iz redova velikosrpske inteligencije u Republici Srbiji, Republici Srpskoj, pa čak i u Republici Hrvatskoj. Struktura radova u ovome zborniku znanstveno utemeljeno dokazuje da su Hrvati i drugi građani Republike Hrvatske, kontinuirano od početka tzv. balvan-revolucije na prilazima Kninu 17. kolovoza 1990. do mirne reintegracije hrvatskoga Podunavlja, 15. siječnja 1998., vodili

obrambeni i osloboditeljski rat, a pri tome su poštovali sve odredbe međunarodnog humanitarnog prava sadržanog u Ženevskim i Haškim konvencijama.

Hrvatski istok u geo-političkom smislu, koji je protekle dvije godine predmet interdisciplinarnog znanstveno-stručnoga rada, obuhvaća: Osječko-baranjsku županiju, Vukovarsko-srijemsku županiju, Virovitičko-podravsku županiju, Brodsko-posavsku županiju i Požeško-slavonsku županiju, područja na kojima su Hrvatske oružane snage realizirale značajne pobjede u Domovinskom ratu nad nositeljima oružane pobune u Republici Hrvatskoj. Na drugoj strani, područje hrvatskog Podunavlja je dio hrvatskog istoka i posljednji dio hrvatskog državnog teritorija koji je mudrom politikom prvoga hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana mirnim putem reintegriran u ustavno-pravni sustav Republike Hrvatske. Ovo područje predstavlja 12.556 km² ili jednu petinu (22,2%) ukupnog državnog teritorija (56.542 km²), a prema popisu pučanstva iz 1991. godine na navedenom području živjelo je 975.359 ili 20,4% od ukupnog broja građana (4.784.265) Republike Hrvatske.

U počecima Domovinskog rata na području hrvatskog istoka odvijale su se najžešće borbe, s najvećom ratnom dinamikom i intenzitetom djelovanja Hrvatskih oružanih snaga protiv dijela pobunjenih Srba i Jugoslavenske narodne armije (JNA), a uslijed čega su pale najveće vojne i civilne žrtve. Hrvatski istok nalazi se na prostoru gdje Srbija izravno graniči s Republikom Hrvatskom, a uslijed čega su pobunjeni Srbi i JNA imali neograničenu logističku potporu iz pravca srpskih gradova: Sombora, Apatina i Šida, koji su bili distributivni centri za srbijanske četnike i pripadnike JNA. Pored toga, nacionalna struktura pučanstva na području hrvatskog istoka, gdje su postojale srpske enklave (Tenja, Bobota, Vera, Pačetin, Trpinja, Bijelo Brdo, Borovo Selo, Markušica, Negoslavci, Jagodnjak i druga sela), olakšavale su velikosrpsku agresiju i otežavale obrambene aktivnosti hrvatskih vlasti.

Prošlogodišnji, kao i Prvi interdisciplinarni znanstveno-stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem: *Hrvatski istok u Domovinskom ratu – iskustva, spoznaje i posljedice*, održan je u izrazito financijski složenom trenutku, njegovo održavanje produkt je financijske potpore gospodarskih subjekata i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, koji su izrazili senzibilitet za teme iz Domovinskoga rata i poraća, koje na ovome području nisu sustavno obrađivane. U ime suorganizatora i svoje osobno ime zahvaljujem predstavnicima gospodarstva i lokalne i područne (regionalne) samouprave, koji su svojom financijskom potporom omogućili održavanje navedenih skupova, bez njihove financijske potpore to bi bila „nemoguća misija“.

Skup je posvećen braniteljima i stradalnicima Domovinskoga rata, kao i svim domoljubima i mučenicima koji su tijekom trinaestostoljetne hrvatske povijesti izgubili život, bili proganjani, zatočeni i šikanirani boreći se za samobitnost i opstojnost hrvatskoga puka. Isto tako, Skup je posvećen i svakom drugom čovjeku, koji nije pripadnik

hrvatskoga nacionalnog korpusa, a bio je žrtva tijekom Domovinskog rata. Stoga, ovoj skupini građana Republike Hrvatske upućujem posebnu zahvalu za sve što su učinili za samobitnost i opstojnost naše nam drage i jedine domovine Republike Hrvatske.

Glavni urednik:
prof. ddr. sc. Miljenko Brekalo